

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Huizen
Postbus 5
1270 AA Huizen
Nederland

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon
Hilde van Meeteren
+31334217467
H.van.Meeteren@cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
131605

Olonummer

Bijlagen
0

Datum
Betreft Advies omgevingsvergunning monumenten (art. 2.1, lid 1,
onder f, en 2.26, lid 3, Wabo en art. 6.4, lid 1, onder a, Bor)

Gegevens beschermd(e) monument(en)

Naam	Oud-Crailo
Adres	Museumlaan 1
Postcode/plaats	1272RH Huizen
Gemeente/provincie	Huizen; Noord-Holland;
Monumentnummer	524268

Geacht college,

Op 5 december 2019 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging van bovengenoemd monument. U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen. De aangevraagde werkzaamheden die betrekking hebben op de rijksmonumentenactiviteit zijn niet in overeenstemming met het belang van de monumentenzorg. In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

De ministeriële adviesplicht

U heeft het plan als adviesplichtig aangemerkt. Het voorliggende plan betreft het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag, geregistreerd onder nummer 131605.

Het plan

Aan u wordt een omgevingsvergunning gevraagd voor het bouwen van een nieuwe villa binnen de beschermde historische parkaanleg van het landhuis Oud-Crailo.

Motivering

Gelet op het monument en de ingreep heb ik de volgende aspecten meegewogen:

- De registeromschrijving van bovengenoemd rijksmonument (www.monumentenregister.cultureelerfgoed.nl)
- Archeologische aspecten
- Architectuurhistorische/architectonische aspecten
- Tuinhistorische aspecten

Op grond hiervan beoordeel ik het plan als volgt.

Het plan betreft het realiseren van een nieuwe villa met entreeterrein en hellingbaan naar de ondergrondse parkeerkelder in het zuidoostelijke deel van de beschermde historische parkaanleg van het landhuis Oud-Crailo.

De villa zal gebouwd worden op perceel 1914. Het aangrenzende perceel met nummer 1915 zal eveneens bij het grondgebied van de villa getrokken worden. Beide percelen, 1914 en 1915, maken deel uit van de beschermde historische parkaanleg behorende bij het als rijksmonument beschermde complex 'Landhuis Oud-Crailo'.

Ten behoeve van de vergunningaanvraag voor het bouwen van de villa in de parkaanleg is een tuinhistorische waardestelling van het betreffende deel van de parkaanleg gemaakt.

Crailo kent een lange geschiedenis die teruggaat tot de 17de eeuw. In de loop der eeuwen veranderde het gebied van hofstede met bouwlanden naar buitenplaats met landhuis en landschapspark en uiteindelijk naar landhuis met bijbehorende tuin en omringend park. In die lange geschiedenis is het grondgebied van landgoed Crailo steeds kleiner geworden omdat er diverse kavels van het oorspronkelijke landgoed zijn afgesplitst.

Het huidige als rijksmonument beschermde complex landgoed Oud-Crailo betreft het 19de eeuwse landhuis met de bijbehorende tuin- en parkaanleg en de tuinmanswoning.

De tuin- en parkaanleg zoals deze tegenwoordig rond het landhuis aanwezig is, is ontstaan in meerdere fasen.

In de 19de eeuw werd door de landschapsarchitect J.D. Zocher jr. op het landgoed Crailo een groot park in landschapsstijl aan de zuidzijde van het landhuis aangelegd. Kenmerkend voor dit landschapspark was de open parkweide aan de zuidwestzijde van het huis met een afwisseling van boomgroepen en solitaire bomen. Deze parkweide werd omsloten door de gebogen bosranden van het omringende parkbos met slingerpaden. Vanaf deze slingerende paden waren er op diverse plekken doorzichten naar het huis gecreëerd. Vanuit het huis waren verre doorzichten die het park in voerden mogelijk.

In 1929 onderging het gedeelte van het landschapspark rond het landhuis een belangrijke verandering. In opdracht van de nieuwe eigenaar ontwierp de tuinarchitect Reijers een tuin in architectonische stijl in aansluiting op de zuidwestgevel van het landhuis. Reijers maakte op een geraffineerde wijze gebruik van het bestaande historische landschapspark van het landgoed Crailo. Vanuit het huis gezien werd op een beperkt gedeelte van het perceel dat grensde aan het huis een tuin aangelegd in een V-vorm. Deze tuin werd begrensd door een omlopend pad. Rondom de tuin werd het bestaande landschapspark van Zocher met de doorzichten en de omkadering met de gebogen bosranden

gehandhaafd. Door deze opzet ontstond een tuin in een park en leek het alsof de tuin gelegen was in een park waar geen einde aan kwam.

Deze compositie uit 1929 van een begin 20ste eeuwse tuin in een 19de eeuwse landschapspark is de essentie van de historische tuin- en parkaanleg van Oud-Crailo. Bij de aanwijzing van de parkaanleg als onderdeel van het complex 'Oud-Crailo' als rijksmonument is deze samenhangende compositie beoogd te beschermen.

Vanaf 1918 werden er verschillende percelen aan de randen van het landgoed afgesplitst. Dit betrof met name de buitenste rand van het parkbos aan de zuid en zuidwestzijde. In 1978 werden er opnieuw percelen afgesplitst. Deze percelen lagen dicht bij de kern van het landgoed.

Het afgesplitste perceel 1791 (de huidige percelen 1914 en 1915) betrof het deel van het landschapspark van Zocher met de parkweide met de boomgroepen en solitaire bomen en de overgang naar de dichte bosrand. Dit perceel vormt een deel van de omkadering van de landhuistuin. Hoewel dit perceel sinds 1978 niet meer in eigendom is van Oud-Crailo behoort het vanuit historische en ruimtelijk-visueel perspectief tot de monumentale parkaanleg van het landgoed en de tuin. Door de aanwezigheid van half open bos, overgaand in dicht bos rond de landhuistuin ontstaat de illusie van een park rond het landhuis. Doordat de groenaanleg rond het landhuis ervaren wordt als een park blijft het oorspronkelijke karakter van Oud-Crailo als landgoed in stand en beleefbaar. Bovendien komt het karakter van het landhuis door de maat en schaal ruimtelijk gezien het beste tot zijn recht wanneer het omringd is door een park.

In het laatste kwart van de 20ste eeuw is perceel 1791 (thans 1914 en 1915) verwaarloosd en is er nauwelijks onderhoud aan het groen gepleegd waardoor de oorspronkelijke compositie en setting vertroebeld en verschaald geraakt zijn. Bovendien zijn in de afgelopen jaren door de eigenaren van het landhuis de essentiële doorzichten vanuit de tuin en het landhuis het landschapspark in dichtgeplant. In de tuinhistorische waardestelling wordt gesteld dat de huidige percelen 1914 en 1915 door de verbroken visuele verbinding thans als een afzonderlijk en eigen terrein kunnen worden beschouwd. Ik ben van mening dat deze conclusie te kort door de bocht is. De monumentale historische aanleg en beplanting is in essentie nog aanwezig en het is mogelijk om deze aanleg te herstellen door het achterstallige groenonderhoud grondig aan te pakken en de doorzichten door het park weer vrij te maken. Hierdoor komt er weer een visuele verbinding tussen de percelen en vormen tuin en park weer de monumentale eenheid die beoogd was.

Het ingediende plan betreft het bouwen van een nieuwe villa op perceel 1914. De villa is voorzien ter plaatse van de overgang van de oorspronkelijke parkweide met de solitaire bomen en boomgroepen en de gebogen bosrand. De bestaande groeninrichting van perceel 1915 zal gehandhaafd blijven.

Door de situering en de maat van de nieuwe villa zal de villa in één van de oorspronkelijke doorzichten en in de bosrand komen te liggen. Hierdoor wordt de groene, landschappelijke omkadering van de landhuistuin onderbroken en verstoord. Deze omkadering van de landhuistuin is van essentiële betekenis voor de compositie van de monumentale parkaanleg van Oud-Crailo. Wanneer deze omkadering verloren gaat en enkel het tuingedeelte bij het landhuis resteert,

Onze referentie
131605

boeten zowel de monumentale parkaanleg als de landhuistuin zelf aan betekenis in.

Door de aantasting van de groene omkadering rond de landhuistuin is herstel van de monumentale compositie van park met tuin, zoals ontworpen in 1929, niet meer mogelijk. Deze compositie gaat dan voorgoed verloren.

Gelet op de monumentale waarde van de totale tuin- en parkaanleg bij het landhuis Oud-Crailo bestaan er derhalve bezwaren tegen het voorgestelde plan.

Ik attendeer u er op dat de RCE bij eventuele uitvoering van het plan tot nieuwbouw, gelet op de historische en ruimtelijke samenhang binnen de totale parkaanleg van Oud-Crailo zoals hierboven is toegelicht, de monumentale status van de historische parkaanleg van Oud-Crailo in heroverweging zal nemen.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

Afschrift en tekeningen

Graag ontvang ik een afschrift van het ontwerpbesluit en te zijner tijd een afschrift van uw definitieve besluit met de bijbehorende stukken.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

Leonard de Wit
hoofd regio Noord-West